"Äänekosken kiertotalouden kasvualusta – Koukkuniemi" -hanke

KH 26.05.2025
385/00.01.05/2025

Äänekosken kaupunki kohtasi lokakuussa 2024 paikallisen äkillisen rakennemuutoksen Metsä Woodin vaneritehtaan tuotannon lopettamisen vuoden 2026 loppuun mennessä ja Valtra/Agcon toimihenkilöiden muutosneuvottelujen myötä. Näiden muutosten myötä työllisyyteen liittyvät vaikutukset ovat pitkäaikaisia ja laajoja. Näiden muutosten vaikutusten takia Äänekosken kaupungin on tarpeen tehdä yritysten toimintaympäristön kehittämiseksi toimenpiteitä uusien työpaikkojen syntymiseksi alueelle.

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on haettavana EU-ohjelmakauden 2020–2027 yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta. Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta voidaan myöntää voittoa tavoittelemattomille julkisille ja yksityisille yhteisöille sekä säätiöille hankkeisiin, joiden tarkoituksena on aikaansaada välittömiä vaikutuksia pk-yritysten toimintaympäristöön tai yritystoiminnan kehittymisedellytyksiin.

Avustusta kohdennetaan erityisesti ilmastotoimenpiteitä edistäviin hankkeisiin eli toimintalinjalle 2 *Hiilineutraali Suomi*.

Toimintaympäristön kehittämishankkeiden tavoitteena on edistää energiatehokkuutta ja kiertotaloutta sekä vähentää kasvihuonepäästöjä. Rahoitusta kohdennetaan myös toimiin, joilla varaudutaan ilmastonmuutokseen.

Toimintalinjalta 2 tukea on haettavissa erityistavoitteelle 2.1 *Energiatehokkuustoimenpiteiden edistäminen ja kasvihuonepäästöjen vähentäminen*. Erityistavoitteen keskeisenä tavoitteena on edistää energiatehokkuutta ja siihen kytkeytyvän uusiutuvan energian käyttöä tukevaa tki-toimintaa, energia- ja materiaalitehokkuuden edistämistä yritystoiminnassa sekä lisätä hiilineutraalisuutta ja vähentää kasvihuonepäästöjä.

Erityistavoitteesta 2.1 rahoitettavilla toimintaympäristön kehittämishankkeilla edistetään pk-yritysten mahdollisuuksia kehittää ja soveltaa uusia energiatehokkuutta ja siihen kytkeytyvää materiaalitehokkuutta parantavia toimintatapoja, teknologioita ja ratkaisuja.

Äänekosken kaupunki haluaa vahvistaa kaupungin elinkeinorakennetta luomalla edellytyksiä uusille liiketoimintamahdollisuuksille ja uusille syntyville työpaikoille ja tässä tarkoituksessa perustamalla kiertotalouspuiston Koukkuniemeen kiertotalouspuistolle varatulle alueelle. Hankkeen tavoitteena on luoda kiertotalouspuistolle toimintamalli sekä määritellä sen ensimmäisen vaiheen toimijat, tuotteet ja palvelut sekä kartoittaa lähtöaineet ja materiaalit, joita hyödyntämällä ja kierrättämällä puiston toiminta saadaan käynnistettyä.

Hanke vahvistaa Äänekosken bio- ja kiertotalouden elinkeinoja ja selkiyttää kiertotalousliiketoiminnan profiilia sekä muodostaa siitä kaupunkiin aiempaa selkeämmän toimialan. Hankkeen ansiosta alalle syntyy uutta liiketoimintaa ja uusia tuotteita, palveluita ja innovaatioita, mikä laajentaa kaupungin elinkeinorakennetta. Lisäksi hanke parantaa kaupungin energia- ja resurssitehokkuutta, kun lähellä syntyvät purkujätteet, maa-ainekset ja ylijäämät voidaan hyödyntää taloudellisesti kestävästi alueellamme.

Äänekoski on vahvat perinteet omaava teollisuuskaupunki. Metsä Groupin kaltaisten suurtoimijoiden lisäksi alueella toimii myös muun muassa Valtra, joka edustaa korkeatasoista uudistuvaa teollisuutta. Äänekosken teollinen profiili yhdistää perinteiset vahvuudet ja uudet innovaatiot, ja alueella kehitetään aktiivisesti ratkaisuja, joissa teollisuuden sivuvirrat, kierrätysmateriaalit ja uusiutuvat raaka-aineet voitaisiin hyödyntää entistä tehokkaammin.

Kehitteillä oleva kiertotalouspuisto kokoaa yhteen eri alojen toimijat ja mahdollistaa resurssiviisaan, vähäpäästöisen ja kestävän kiertotalousliiketoiminnan kasvun. Ilmastonmuutos, luonnonvarojen niukkeneminen ja digitalisaatio haastavat, mutta myös luovat mahdollisuuksia perinteiselle teollisuudelle. Tähän haasteeseen suunnitteilla oleva kiertotalouspuisto tarjoaa toimintamallin, joka samalla tukee elinkeinorakenteen monipuolistamista, päästöjen vähentämistä sekä energia- ja kustannustehokkuuden parantamista.

Äänekosken kaupunkiin suunniteltavan kiertotalouspuiston tavoitteena on luoda vahva perusta uusille kiertotalousinnovaatioille ja tukea sekä nykyisten että uusien yritysten kasvua. Puisto tarjoaa alustan, jossa yritykset voivat hyödyntää alueen logistisesti erinomaista sijaintia, raaka-ainevirtoja ja yhteistyömahdollisuuksia. Tavoitteena on houkutella mukaan uusia toimijoita, jotka täydentävät alueen nykyistä teollista rakennetta ja tuovat mukanaan osaamista, investointeja ja uusia liiketoimintamalleja.

Puistossa kehitetään uutta liiketoimintaa hyödyntämällä jätteitä, kierrätysmateriaaleja ja biopohjaisia raaka-aineita. Tavoitteena on luoda kiertotaloustoimijoiden välinen verkosto, joka edistää materiaalien tehokasta hyötykäyttöä, tarjoaa toimialalle uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja tuottaa ilmasto- ja ympäristöhyötyjä.

Kiertotalouspuiston kehittämisessä keskeisessä roolissa on myös kaupungin omat hyödynnettävät resurssit, kuten kiinteistöjen purkujätteet, ylijäämämaa-ainekset ja muut hyödynnettävät jätevirrat. Näiden materiaalien kierrätys ja uudelleenkäyttö osana puiston toimintaa tukee kaupungin kiertotaloustavoitteita, vähentää neitseellisten raaka-aineiden tarvetta ja parantaa alueellista resurssitehokkuutta.

Hankkeen toteutus etenee vaiheittain. Aluksi kartoitetaan olemassa olevat kiertotaloustoimijat, kierrätysmateriaalit ja raaka-aineet, sekä kiertotalouspuiston toimintaa tukevat digitaaliset teknologiat ja palvelut sekä arvioidaan taloudellisia ja toiminnallisia edellytyksiä.

Samalla rakennetaan liiketoimintamalli ja määritellään yksi tai useampi veturitoimija, jotka operoivat alueen yhteistyötä ja kiertotalouden kokonaisuutta. Suunnitteluvaiheessa laaditaan myös alueen toimintojen sijoittelua koskeva layout-suunnitelma, vastuullisuuden olennaisuusarviointi, perustetaan massapörssi materiaalivirtojen hallintaan ja järjestetään Hackathon-innovaatiokilpailu uusien toimijoiden ja jakeiden löytämiseksi.

Äänekosken kaupungin haettava rahoitus:

Hankeaika: 09/2025–05/2027

Rahoitusmalli:

Hankkeen omarahoitusosuus 20 % ja haettava tuki 80 %. Hankkeelle palkataan kokoaikainen projektipäällikkö kustannukset 150.000 € ja hanke sisältää ostopalveluja 150.000 €. Flat rate 7 %.

Koko hankeajalle: Yhteensä 321.000 €, omarahoitus 64.200 € ja tukiosuus 256.800 €.

Vuosittain:
2025: yht. 61.143 €, omarahoitus 12.229 €
2026: yht. 183.423 €, omarahoitus 36.686 €
2027: yht. 76.429 €, omarahoitus 15.285 €

Valmistelija — Elinvoimajohtaja Sari Åkerlund, puh. 050 598 7447

Esittelijä — Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä

Päätösehdotus — Kaupunginhallitus päättää, että:

1) Äänekosken kaupunki hakee Keski-Suomen ely-keskukselta rahoitusta ”Äänekosken kiertotalouden kasvualusta – Koukkuniemi” -hankkeelle;

2) hanketta hallinnoi elinvoimayksikkö;

3) hankkeen omarahoitusosuuteen vuodelle 2025 osoitetaan kaupungin vuoden 2025 talousarviossa olevasta hankkeiden omavastuumäärärahasta 12.229 €; ja

4) hankkeen omarahoitusosuutta varten kaupungin vuoden 2026 talousarvioon varataan 36.686 €.

Päätös